

Sistemik Derleme Makalesi/ Systematic Review Article

Türkiye’de Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ve Ebelik Lisansüstü Tezlerinde Motivasyonel Görüşme Tekniği Kullanımı

Seyhan ALPAY¹, Ebru ŞAHİN²

Use of Motivational Interviewing Technique in Obstetrics and Gynecology Nursing and Midwifery Postgraduate Theses in Turkey

ÖZ

Amaç: Bu çalışma Türkiye’de Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ve Ebelik alanında Motivasyonel Görüşme Tekniği kullanılan lisansüstü tezlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Çalışmanın evrenini, Aralık 2023-Şubat 2024 tarihleri arasında Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “motivasyonel görüşme” anahtar kelimesi kullanılarak taranan çalışmalar oluşturmuştur. Tarama sonucunda Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ve Ebelik alanında Motivasyonel Görüşme Tekniği kullanılan 12 lisansüstü tez araştırma kapsamına alınmıştır.

Bulgular: Çalışmaların toplam örneklem sayısı 1.153 katılımcıdan oluşmaktadır. Çalışmaya dahil edilen tezlerin 2016-2023 yılları arasında yapıldığı, 11 tanesinin doktora tezi olduğu, tezlerin üçü ebelik anabilim dalı, ikisi doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği, biri kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği ve altısının da hemşirelik anabilim dalında yapıldığı saptanmıştır. Tezler konu dağılımı açısından incelendiğinde; motivasyonel görüşme tekniği ile verilen eğitimin, %16.7’sinin emzirmenin desteklenmesi ve emzirme özyeterliliği, %16.7’sinin cinsel yaşam kalitesi, %8.3’ünün sağlıklı yaşam biçimi davranışı, %25’inin doğum korkusu ve doğum özyeterliliği, doğum algısı, %8.3’ünün HPV algısı ve inancı, %8.3’ünün üriner inkontinans, %8.3’ünün doğum inancı ve %8.3’ünün sigara bırakma davranışı gibi parametreler üzerindeki etkisinin incelendiği görülmüştür. Motivasyonel görüşmenin kadınlarda doğum korkusunu azalttığı, emzirme öz yeterliliğini artırdığı, travmatik doğum algısı düzeyini düşürdüğü, menopozal dönemde cinsel sağlık, cinsel fonksiyon bozukluğu, HPV bilinç düzeyi ve sigara bırakma davranışı üzerinde olumlu sonuçlar sağladığı belirlenmiştir.

Sonuç: Motivasyonel görüşme tekniği kullanılarak yapılan araştırmaların çoğunda verilen eğitim girişim grubunda olumlu davranış değişikliğine katkı sağladığı belirlenmiştir. Hemşirelik uygulamalarında ve danışmanlıkta motivasyonel görüşme tekniklerinden yararlanılması, hemşirelerin hizmet içi eğitimlerine bu tekniğin entegre edilmesi kadın sağlığının geliştirilmesine vereceği katkılardan dolayı önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Gebe, kadın, lisansüstü, motivasyonel görüşme, tez

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to examine the postgraduate theses in the field of Obstetrics and Gynecology Nursing and Midwifery in Turkey in which Motivational Interviewing Technique was used.

Material: The population of the study consisted of studies scanned using the keyword “motivational interviewing” in the National Thesis Center database between December 2023 and February 2024. As a result of the search, 12 postgraduate theses using Motivational Interviewing Technique in the field of Obstetrics and Gynecology Nursing and Midwifery were included in the study.

Results: The total sample size of the studies consisted of 1,153 participants. It was determined that the theses included in the study were conducted between 2016 and 2023, 11 of them were doctoral dissertations, three of the theses were conducted in the department of midwifery, two in obstetrics and gynecology nursing, one in women's health and diseases nursing and six in the department of nursing. When the theses were analyzed in terms of subject distribution, it was found that 16.7% of the theses focused on breastfeeding support and breastfeeding self-efficacy, 16.7% on sexual quality of life, 8.3% on healthy lifestyle. 3% on healthy lifestyle behavior, 25% on fear of childbirth and childbirth self-efficacy, perception of childbirth, 8.3% on HPV perception and belief, 8.3% on urinary incontinence, 8.3% on childbirth belief and 8.3% on smoking cessation behavior. It was determined that motivational interviewing decreased the fear of childbirth, increased breastfeeding self-efficacy, decreased the level of traumatic birth perception, and provided positive results on sexual health, sexual dysfunction, HPV awareness level and smoking cessation behavior in menopausal period.

Conclusion: In most of the studies using motivational interviewing technique, it was determined that the training provided contributed to positive behavioral change in the intervention group. It is recommended that motivational interviewing techniques should be utilized in nursing practices and counseling and that this technique should be integrated into in-service training of nurses because of its contribution to the improvement of women's health.

Key words: Graduate, motivational interviewing, pregnant, thesis, woman

¹ Sorumlu Yazar; ¹Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Dalı Doktora Programı, Ordu, Türkiye
e-mail: seyhan.biber@gmail.com, ORCID ID :0000-0002-5733-2570

²Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ordu, Türkiye.
e-mail: ebrugabali@hotmail.com ORCID ID: 0000-0001-7798-0690

Geliş Tarihi: 06.04.2024 1. Revizyon:17.07.2024 2. Revizyon: 26.07.2024 Kabul Tarihi: 29.07.2024 Online Yayın Tarihi: 31.07.2024

Atf/Citation: Alpay, S. ve Şahin, E. (2024). Türkiye’de doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği ve ebelik lisansüstü tezlerinde motivasyonel görüşme tekniği kullanımı. Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 10(1), 104-118.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International

EXTENDED ABSTRACT

Objective: Motivational Interviewing (MG) is a method that has gained importance in recent years, was first developed by William Miller for the treatment of problematic addicts, and can be applied by physicians, nurses and psychologists. It is applied to provide behavior change, especially in individuals who are unwilling or indecisive to change. Motivational interviewing is an evidence-based practice that helps to strengthen the existing skills of the individual, support the learning of new skills, and solve possible difficulties. Motivational interviewing is an effective technique that allows unwanted behaviors to be replaced and maintained with healthy behaviors and is recommended for use among nurses. This study was carried out to examine the graduate theses using Motivational Interviewing Technique in the field of Obstetrics and Gynecology Nursing and Midwifery in Turkey.

Method: In this study, in order to determine the graduate thesis studies conducted using the motivational interview technique in the field of obstetrics and gynecology nursing and midwifery, the theses registered in the database of the National Thesis Center between December 2023 and February 2024 were scanned using the Turkish keyword "motivational interview" in the scanning strategy. As a result of the screening, the studies carried out between 2007-2024 were evaluated. A total of 121 thesis studies, including 3 "specialization in dentistry", 17 "specialization in medicine", 26 "master's" and 75 "doctoral theses", were reached. 109 theses that did not meet the inclusion criteria were excluded and 12 theses that met the inclusion criteria were included in the research.

Findings: The total sample number of 12 thesis studies included in this study consisted of 1,153 participants. It was determined that the theses included in the study were made between 2016-2023, 11 of them were doctoral theses, 3 of the theses were made in the department of midwifery, 2 in the department of obstetrics and gynecology nursing, 1 in the department of women's health and diseases nursing and 6 in the department of nursing. When the theses are examined in terms of subject distribution; It was observed that the effect of the training given with motivational interview technique on parameters such as breastfeeding support and breastfeeding self-efficacy of 16.7%, quality of sexual life of 16.7%,

healthy lifestyle behavior of 8.3%, fear of childbirth and birth self-efficacy of 25%, perception of birth, HPV perception and belief of 8.3%, urinary incontinence of 8.3%, belief of birth of 8.3% and smoking cessation behavior of 8.3% were examined. It has been determined that motivational interviewing reduces the fear of childbirth in women, increases breastfeeding self-efficacy, reduces the level of perception of traumatic birth, and provides positive results on sexual health, sexual dysfunction, HPV awareness level and smoking cessation behavior in the menopausal period. In the studies, it was observed that the sample group was generally composed of women, and only male participants were included in the sample group in the master's thesis. It was determined that the motivational interviews applied in the studies varied between 4 and 6 sessions and face-to-face interviews, telephone interviews, home visits and online interview techniques were used.

Conclusion: There has been an increase in the number of postgraduate theses using the motivational interviewing technique in recent years. It was determined that most of the studies were conducted at the doctoral level and were randomized controlled experimental studies. In most studies, it has been determined that training based on motivational interviewing technique contributes to positive behavioral change. Studies show that it reduces the fear of childbirth in women, increases breastfeeding self-efficacy, reduces the level of perception of traumatic birth, and provides positive results on sexual health, sexual dysfunction, HPV awareness level and smoking cessation behavior in the menopausal period. It is recommended to use motivational interviewing techniques in nursing practice and consultancy and to integrate this technique into the in-service training of nurses due to its contribution to the improvement of women's health.

Keywords: Pregnant, woman, graduate, motivational interview, thesis

GİRİŞ

Motivasyonel Görüşme (MG) ilk kez William Miller tarafından problemleri bağımlıların tedavisi için geliştirilmiştir. Son yıllarda hekimler, hemşireler ve psikologlar tarafından uygulanabilen bir yöntemdir. Özellikle değişime isteksiz veya kararsız bireylerde davranış değişikliği sağlamak için uygulanmaktadır (Kızıllırmak ve Demir 2018). Motivasyonel

görüşme bireyin mevcut becerilerinin güçlendirilmesi, yeni beceriler öğrenmesinin desteklenmesi, olası zorlukların çözüme kavuşturulmasına yardımcı olan kanıta dayalı bir uygulamadır (Ceylan ve Kılıçarslan Törüner 2020). Bireyin çelişen duygularını keşfederek çözmesini, değişime yönelik içsel motivasyon sağlamasını ve bağlılığı güçlendiren danışan odaklı bir yöntemdir (Dicle, 2017). MG ile yapılan çalışmalara bakıldığında; madde/sigara kullanma alışkanlığı, kardiyovasküler hastalıklar, yüksek tansiyon, yüksek kolesterol, tip II diyabet, obezite, anoreksiya nevroza, psikolojik rahatsızlıklar, doğum korkusu, cinsel disfonksiyon, emzirme gibi geniş bir çalışma alanı olduğu ve güçlü bir yaklaşım olduğu bilinmektedir (Erat ve Ceyhan 2020).

Motivasyonel görüşmede amaç içsel motivasyonun ortaya çıkarılmasıdır. Bu sürecin oluşturulmasında kullanılan yöntemler; açık uçlu soru sormak, doğrulama ve onaylama, yansıtma dinleme ve özetleme basamaklarından oluşmaktadır (Ozdemir ve Aydın 2022).

Katılım sağlama, odaklanma, ortaya çıkarma ve planlama olmak üzere dört temel bileşenden oluşmaktadır. Her bileşenin kendine özgü özellikleri vardır ve belli bir dönemi temsil etmektedir (Dicle, 2017; Ögel ve Şimşek 2021). Açık uçlu sorular sormak bu tekniğin ilk prensibidir. Danışana açık uçlu sorular yönelterek konu ile ilgili düşüncelerinin açığa çıkmasına imkân verilir, bireyin görüşlerinin geniş açıdan değerlendirilmesine olanak sağlar. İkinci temel teknik danışanı desteklemektir. Bu aşamada bireyin güçlü yönleri belirlenir, değişime neden olacak davranışları öne çıkarılır. Üçüncü aşama yansıtma aşamasıdır. Bu aşamada amaç danışanın his ve düşüncelerini anlamak ve ona geri yansıtmasıdır. Görüşmeci danışanın söylediklerini ona yansıtarak konu üstündeki direnci kırılır. Özetleme ise dördüncü temel teknik olup, tüm görüşme esnasında sık sık konunun toparlanması ve danışana anlaşıldığının hissettirilmesini sağlar (Ögel ve ark., 2021). Motivasyonel görüşme istenmeyen davranışların sağlıklı davranışlarla yer değiştirmesine ve sürdürülmesine sağlayan ve hemşireler arasında kullanılması önerilen etkili bir tekniktir (Orhan, 2020). Motivasyonel görüşmenin bireylerin ruh sağlığının korunması ve yükseltilmesine sağlayacağı katkının yanı sıra, etkili bakım verme ve tedaviye uyumu arttırmada da hemşireler için iletişim tekniğinde anahtar yöntem olduğu düşünülmektedir. Benzer şekilde MG tekniği koruyucu, tedavi edici sağlık

hizmetleri ve hastanın rehabilitasyonunda öz yeterliliği arttırması nedeniyle hemşirelik bakımında olumlu sonuçlar sağlamaktadır (Cangöl, 2016).

Lisansüstü düzeydeki ileri düzey akademik araştırmalar, teorik anlayışı pratik uygulamayla birleştirdiğinden önemli bir değere sahiptir. Bilimsel tezlerin bu çerçevede incelenmesi, araştırma konusunun kapsamı ve önemi hakkında fikir vermekle birlikte, araştırma konusunun genel perspektifine de ışık tutmaktadır (Yücesoy ve Erbil 2023). Bu çalışma, doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği ve ebelik alanındaki lisansüstü tezlerde motivasyonel görüşme tekniğinin kullanımını, uygulandığı tezlerin sayısı, yılları hangi konularda eğitim verildiği ve bu eğitimlerin etkili olup olmadığı incelemeyi amaçlamaktadır. Ortaya çıkacak sonuçların, gelecekteki hemşirelik ve ebelik araştırmaları için yararlı veriler sağlayacağı, yapılacak hemşirelik/ebelik uygulamaları ve araştırmalarına ışık tutacağı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde Türkiye’de motivasyonel görüşme tekniğinin kadın sağlığı hemşireliği ve ebelik alanında uygulamasına yönelik yapılan lisans üstü tezlerin incelendiği derleme çalışmasına rastlanmamıştır. Bu kapsamda bu çalışma Türkiye’de Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ve Ebelik alanında Motivasyonel Görüşme Tekniği kullanılan lisansüstü tezlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma soruları

1. Türkiye’de doğum ve kadın sağlığı hemşireliği alanında yapılan tez çalışmalarında motivasyonel görüşme tekniğini içeren eğitimlerin konuları nelerdir?
2. Türkiye’de doğum ve kadın sağlığı hemşireliği alanında yapılan tez çalışmalarında motivasyonel görüşme hangi sıklıkla ve hangi değişkenler üzerinde uygulanmıştır?
3. Türkiye’de hemşirelik alanında motivasyonel görüşme tekniği ile verilen eğitimlerin sonuçları nelerdir?
4. Motivasyonel görüşme tekniği kullanılarak verilen doğum öncesi eğitimin kadınlarda emzirme, cinsel yaşam ve doğum inancı üzerinde nasıl bir etkisi vardır?

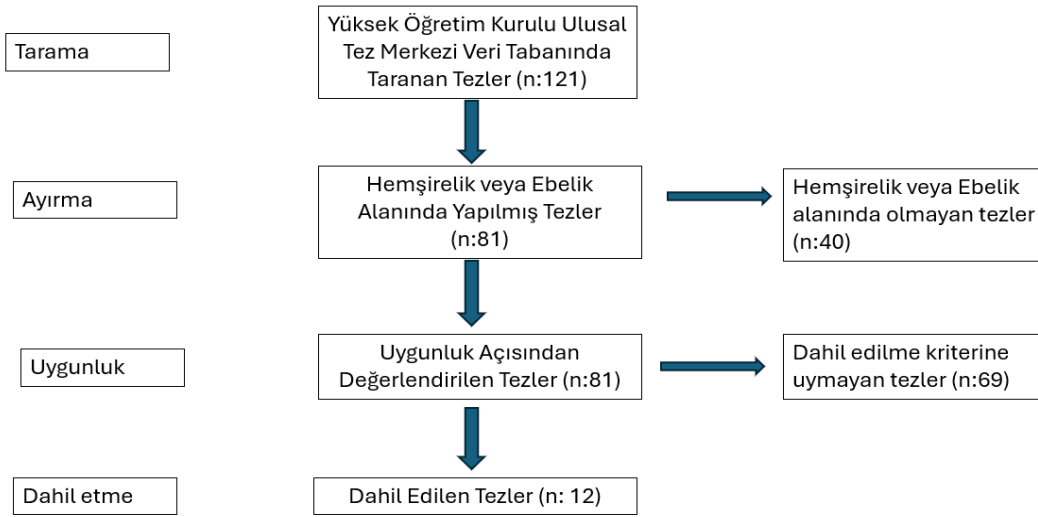
YÖNTEM

Tarama Stratejisi

Retrospektif tanımlayıcı tipte olan bu araştırmada, doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği ve ebelik alanında motivasyonel görüşme tekniği kullanılarak yapılan lisans üstü tez çalışmalarını belirlemek amacıyla Aralık 2023-Şubat 2024 tarihleri arasında Ulusal Tez Merkezi veri tabanına kayıtlı tezler tarama stratejisinde Türkçe “motivasyonel görüşme”

anahtar kelimesi kullanılarak taranmıştır. Tarama sonucunda 2007-2024 yılları arasında yapılan çalışmalar değerlendirilmiştir. Taramada 3 “diş hekimliğinde uzmanlık”, 17 “tıpta uzmanlık”, 26 “yüksek lisans” ve 75 “doktora tezi” olmak üzere toplam 121 tez çalışmasına ulaşılmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriterlerine uymayan 109 tez çalışması dışlanmış ve 12 tez araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmanın tarama stratejisi PRISMA akış şemasında şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. PRISMA Akış Diyagramı

Dâhil Edilme Kriterleri:

- Tez başlığında motivasyonel görüşme sözcüğünün olması,
- Doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği ana bilim dalı veya hemşirelik veya ebelik anabilim dalında yapılan yüksek lisans veya doktora tezi olması,
- Tam metne ulaşılması.

Dışlama Kriterleri:

- Tezin başlığında “motivasyonel görüşme” kelimesi olmasına rağmen hemşirelikte farklı ana bilim/bilim dalında ya da hemşirelik dışında bir alanda yapılmış olması.

Verilerin Çekilmesi

Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan veri çekme aracı ile tezin yazarı, yılı, amacı, türü, yöntemi, örneklem sayısı, yapılan girişimin özelliği, temel sonuçlar ve metodolojik kalite değerlendirme puanlarının elde edilmesi sağlanmıştır (Tablo 2). Verilerin çekilmesi işleminde birinci araştırmacı bağımsız olarak tez çalışmalarını incelemiş ve dahil edilme şartlarını sağlayan çalışmalar veri çekme aracı ile değerlendirilerek çalışmaya dahil edilmiştir. Sonrasında ikinci araştırmacı tarafından kontrol edilmiştir. Fikir birliğine varılarak çalışmaya dahil edilen çalışmalar belirlenmiştir.

Metodolojik Kalite Değerlendirmesi

Dahil edilen çalışmaların kalitesi, Joanna Briggs Institute tarafından yayınlanan, “Randomize Kontrollü Çalışmalar İçin Joanna Briggs Enstitüsü Kritik Değerlendirme Kontrol Listesi’ne göre her iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak değerlendirilmiştir (Joanna Briggs Institute, 2017). Kontrol listesinde 13 madde ve “Evet-Hayır-Belirsiz” olmak üzere üç cevap seçeneği yer almaktadır. Analize dahil edilen her bir çalışmanın sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

Araştırmada anahtar sözcüğün taranması ile elde edilen tezlerin başlık ve içerikleri dâhil edilme ve dışlanma kriterine göre değerlendirilmiştir. Ulaşılan tezler ilk önce başlıklarına göre incelenmiş ve 121 tezden 109’u araştırma kriterine uymamasından dolayı araştırma dışı bırakılmıştır. Toplam 12 tez çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya alınan tezlerin biri yüksek lisans, 11’i ise doktora tezidir.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmaya dahil edilen tüm tezlere YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından açık erişimle ulaşılabildiğinden Etik Kurul izni alınmamıştır. Çalışmaya alınan tüm tezler kaynakça bölümünde yer almış, ilgili bölümde atıf yapılmıştır.

BULGULAR

Bu çalışmaya dahil edilme kriterlerine uyan 12 tez çalışmaya alınmıştır. Çalışmaya alınan 12 araştırmanın toplam örneklem sayısı 1.153 katılımcıdan oluşmaktadır. Motivasyonel görüşme tekniği kullanılarak kadın hastalıkları ve doğum hemşireliği/ hemşirelik veya ebelik anabilim dalında yapılan tezlerin 2016-2023 yılları arasında yapıldığı, 11 tanesinin doktora tezi olduğu, tezlerin üçü “ebelik anabilim dalı”,

ikisi “doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği”, biri “kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği” ve altısının da “hemşirelik anabilim dalı” da yapıldığı, tezlerin beşinin tez danışmanının profesör ünvanına sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).

Çalışmaya alınan lisansüstü tezlerin %8,3’ü (n=1) yüksek lisans tezi, %91,7’si (n=11) doktora tezi olduğu belirlenmiştir. Konu dağılımı açısından incelenen tezlerde; motivasyonel görüşme tekniği ile verilen eğitimin, %16,7’sinin emzirmenin desteklenmesi ve emzirme özyeterliliği, %16,7’sinin cinsel yaşam kalitesi, %8,3’ünün sağlıklı yaşam biçimi davranışı, % 25’inin doğum korkusu ve doğum özyeterliliği, doğum algısı, %8,3’ünün HPV algısı ve inancı, %8,3’ünün üriner inkontinans, %8,3’ünün doğum inancı ve %8,3’ünün sigara bırakma davranışı gibi parametreler üzerindeki etkisinin incelendiği görülmektedir. Araştırmaların tümü (n=12) randomize kontrollü deneysel çalışma deseninde tasarlandığı belirlenmiştir.

Yapılan tez araştırmalarında sosyodemografik özellikleri belirlemek için tanıtıcı bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmalarda emzirme öz yeterliliği ve davranışı, travmatik doğum algısı, doğum korkusu, doğum inancı, sağlıklı yaşam biçimi davranışları, cinsel yaşam kalitesi, menopoza özgü davranışlar, sağlık inancı, HPV bilgi ve tutum düzeyi, sigara bırakma davranışı ve inkontinans şiddetini ölçmek için geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış ölçeklerden yararlanılmıştır. Çalışmalarda örnekler grubunu genellikle kadınların oluşturduğu, sadece yüksek lisans tezinde örneklem grubuna erkek katılımcılarında dahil edildiği görülmüştür. Araştırmalarda uygulanan motivasyonel görüşmelerin 4 ile 6 seans arasında değişiklik gösterdiği ve yüz yüze görüşme, telefonla görüşme, ev ziyaretleri ve online görüşme tekniklerinden yararlandığı belirlenmiştir.

Tablo 1. Tezlerin Türlerine, Yayınlanma Yıllarına, Danışman Unvanına, Anabilim Dalı/Programına ve Yapıldığı Üniversiteye Göre Dağılımı

Özellikler	Yılı	Sayı
Yayınlanma yılı	2016	1
	2019	1
	2020	2
	2021	2
	2022	3
	2023	3
Tezin türü	Yüksek lisan	1
	Doktora	11
Anabilim dalı	Hemşirelik	6
	Doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği	2
	Kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği	1
	Ebelik	3
Tez danışmanı unvanı	Prof. Dr.	5
	Doç. Dr.	3
	Dr. Öğr. Üyesi	4
Tezin üniversite yapıldığı	İstanbul Üniversitesi	1
	Gazi Üniversitesi	1
	İstanbul Medipol Üniversitesi	1
	İnönü Üniversitesi	4
	Selçuk Üniversitesi	1
	Hacettepe Üniversitesi	1
	Gaziantep Üniversitesi	1
	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2

Tablo 2. Motivasyonel Görüşme Tekniği Kullanılan Lisansüstü Tezlerin Özellikleri

Yazar (yıl)	Amaç	Araştırma yöntemi	Örneklem hacmi	Veri toplama araçları	Sonuç	Kalite puanları
Eda Cangöl 2016 (Cangöl, 2016)	Gebelik ve postnatal dönemde pender’in sağlığı geliştirme modeline dayalı uygulanan motivasyonel görüşmelerin kadınlarda emzirme süresi, sıklığı ve tam emzirmenin desteklenmesinde etkisini belirlemek.	Randomize kontrollü çalışma	Girişim grubu: 34, Kontrol grubu: 33, Toplam: 67 katılımcı.	<ul style="list-style-type: none"> “Antenatal Gebe Bilgi Formu”, “Antenatal Emzirme Özyeterlilik Ölçeği-Kısa Şekli”, “Postnatal Anne Bilgi Formu”, “Postnatal Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği-Kısa Şekli”, “Emzirme Değerlendirme Ölçeği”, “Motivasyonel Görüşme Derecelendirme Cetveli”. 	Motivasyonel görüşme uygulanan deney grubundaki annelerin kontrol grubuna göre daha kısa sürede emzirmeye başladığı, ilk emzirmede daha az sorun yaşadığı, emzirme sürecinde kendine güvenme düzeyi puan ortalamasının ve anne sütünü ilk besin olarak verme oranlarının istatistiksel olarak anlamlı artış saptanmıştır (P<0.05).	Evet:10 Hayır:0 Belirsiz:3
Günay Dikbıyık Boz 2019 (Dikbıyık Boz, 2019)	Kök hücre nakli sonrası uygulanan motivasyonel görüşmelerin hastalarda cinsel yaşantı, cinsel öz-bilinç ve cinsel öz yeterliğe etkisini belirlemek.	Randomize kontrollü çalışma	Girişim grubu: 31, Kontrol grubu: 31, Toplam: 62 katılımcı.	<ul style="list-style-type: none"> “Sosyodemografik ve Cinsellik Özelliklerine İlişkin Veri Toplama Formu”, “Arizona Cinsel Yaşantılar Ölçeği”, “Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeği”, “Cinsel Öz- Bilinç Ölçeği”. 	Motivasyonel görüşmenin cinsel yaşantı üzerine etkisi olduğu, cinsel öz-bilinç ve cinsel öz-yeterlik üzerine deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farklılık yaratmadığı saptanmıştır (P<0.05).	Evet:8 Hayır:0 Belirsiz:5
İlksen Orhan 2020 (Orhan, 2020)	Menopoz dönemindeki kadınlara uygulanan motivasyonel görüşmenin, sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve yaşam kalitesi üzerine etkisini incelemek.	Randomize kontrollü çalışma	Girişim grubu: 68, Kontrol grubu: 68, Toplam: 136 katılımcı.	<ul style="list-style-type: none"> “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği-II ”, “Menopoza Özgü Yaşam Kalitesi Ölçeği”. 	Motivasyonel görüşmelerin kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını ve menopoza özgü yaşam kalitelerini arttırıcı etkisi olduğu saptanmıştır (P<0.05).	Evet:9 Hayır:0 Belirsiz:4

Tablo 2. (Devamı) Motivasyonel Görüşme Tekniği Kullanılan Lisansüstü Tezlerin Özellikleri

Yazar (yıl)	Amaç	Araştırma yöntemi	Örneklem hacmi	Veri toplama araçları	Sonuç	Kalite puanları
Pelin Calpbiniçi 2020 (Calpbiniçi, 2020)	Primipar gebelere motivasyonel görüşme yöntemi ile verilen eğitimin doğum korkusuna, doğumda öz-yeterliliğe ve doğum şekline etkisini incelemek.	Randomize kontrollü çalışma	Girişim grubu: 37, Kontrol grubu: 36, Toplam: 73 katılımcı.	<ul style="list-style-type: none"> “Tanıtıcı Bilgiler Formu”, “Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği A ve B Versiyonu”, “Doğum Eyleminde Öz-Yeterlilik Ölçeği Kısa Versiyonu”, “Doğum Eylemi Değerlendirme Formu” 	Deney grubundaki gebelerin doğum korkularının azaldığı ve doğum öz yeterliliklerinin arttığı ancak her iki grupta doğum şekli tercihinin etkisinin olmadığı saptanmıştır.	Evet:9 Hayır:3 Belirsiz:1
Sümeyye Barut 2021 (Barut, 2021)	Travmatik doğum algısı olan nullipar kadınlarında motivasyonel görüşmelerin doğum algısı ve doğum özyeterliliğine etkisini incelemek.	Randomize kontrollü çalışma	Girişim grubu: 83, Kontrol grubu: 83, Toplam: 166 katılımcı.	<ul style="list-style-type: none"> “Kişisel Bilgi Formu”, “Travmatik Doğum Algısı Ölçeği”, “Doğum Eyleminde Öz Yeterlilik Ölçeği” 	Motivasyonel görüşmelerin deney grubunda travmatik doğum algısını azalttığı ve doğum özyeterliliğini artırdığı saptanmıştır.	Evet:10 Hayır:2 Belirsiz:1
Yasemin Ateşyan 2021 (Ateşyan, 2021)	Sağlık inanç modeli göre kadınlara verilen eğitim ve motivasyonel görüşmelerin annelerin human papilloma virüs aşılmasına yönelik bilgi, inanç ve tutumları üzerinde etkisini incelemek.	Ön-Ara-Son Test, tek kör Randomize Kontrollü Deneysel çalışma.	Girişim grubu: 31, Kontrol grubu: 32, Toplam: 63 katılımcı.	<ul style="list-style-type: none"> “Demografik ve Tanımlayıcı Özellikler Bilgi Formu”, “HPV ve Aşılmasına İlişkin Sağlık İnanç Modeli Ölçeği”, “HPV Bilgi Ölçeği”. 	HBMS-HPV** yarar, duyarlılık, ciddiyet algısı ve ölçek toplam puan ortalamalarında ve HPV-BÖ* toplam ve alt boyut puan ortalamalarında grup*zaman etkileşimde ve anlamlı bir farklılık saptanmıştır (p<0.05).	Evet:11 Hayır:1 Belirsiz:1

Tablo 2. (Devamı) Motivasyonel Görüşme Tekniği Kullanılan Lisansüstü Tezlerin Özellikleri

Yazar (yıl)	Amaç	Araştırma yöntemi	Örneklem hacmi	Veri toplama araçları	Sonuç	Kalite puanları
Sevil Çiçek Özdemir 2022 (Çiçek Özdemir, 2022)	Üriner inkontinansı olan kadınlara motivasyonel görüşmelerle desteklenmiş Transteoretik (değişim) Model'e dayalı verilen eğitimin etkinliğinin değerlendirilmesi.	Ön Test-Son Test Randomize (Tabakalı Basit Rastgele) Kontrollü, Paralel Grup Deneysel Çalışma.	Girişim grubu: 29, Kontrol grubu: 30, Toplam: 59 katılımcı	<ul style="list-style-type: none"> “Kişisel Bilgi Formu”, “Uluslararası İnkontinans Sorgulama-Kısa Formu”, “İnkontinans Şiddet Endeksi, İnkontinans Yaşam Kalitesi Ölçeği”, “Değişim Aşamasını Değerlendirme Formu”, “Üriner İnkontinanda Yaşam Tarzı Davranışları Değişikliği Takip Formu”. 	Motivasyonel görüşmelerle desteklenmiş transteoretik model'e dayalı çevrimiçi verilen eğitim kadınların yaşam kalitesini ve kegel egzersizi süre ortalamasını artırsa da üriner inkontinans sıklığı ve şiddeti üzerinde etkisinin olmadığı belirlenmiştir.	Evet:10 Hayır:3 Belirsiz:0
Birnur Yeşildağ Çelik 2022 (Yeşildağ Çelik, 2022)	Sağlık İnanç Modeline ve Motivasyonel Görüşme ile verilen Web Tabanlı Doğum Eylemine Hazırlık Programının primigravida kadınlarda doğum korkusu, doğum öz yeterliliği ve doğum süreci üzerine etkisini incelemek.	Randomize kontrollü tek kör deneysel çalışma.	Girişim grubu: 37, Kontrol grubu: 36, Toplam: 73 katılımcı	<ul style="list-style-type: none"> “Kişisel Bilgi Formu, Doğum Sağlık İnanç Ölçeği”, “Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği A”, “Doğum Eyleminde Öz Yeterlilik Ölçeği Kısa Versiyonu”, “Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği B”, “Doğum Süreci Değerlendirme Formu”. 	Çalışma sonucunda verilen eğitimin deney grubundaki primigravida kadınlarda doğum korkusunu azalttığı, doğum öz yeterliliğini artırdığı ve doğum sürecini olumlu etkilediği belirlendi.	Evet:11 Hayır:1 Belirsiz:1

Tablo 2. (Devamı) Motivasyonel Görüşme Tekniği Kullanılan Lisansüstü Tezlerin Özellikleri

Yazar (yıl)	Amaç	Araştırma yöntemi	Örneklem hacmi	Veri toplama araçları	Sonuç	Kalite puanları
Çiğdem Karakayalı Ay 2022 (Karakayalı Ay, 2022)	Normal doğum inancı düşük primipar gebelere uygulanan motivasyonel görüşmenin normal ve medikal doğum inancına etkisini araştırmak.	Randomize kontrollü çalışma	Girişim grubu: 74 Kontrol grubu: 74 Toplam: 148 gebe	<ul style="list-style-type: none"> “Normal Doğuma İnanç Ölçeği”, “Doğum İnançları (Doğal ve medikal doğum inancı) Ölçeği” 	Normal doğum inancı düşük primipar gebelerin motivasyonel görüşmeler sonucu doğal doğum inancının arttığı, medikal doğum inancının ve sezaryen oranlarının azalttığı bulgulanmıştır.	Evet:9 Hayır:4 Belirsiz:0
Betül Esra Çevik 2023 (Çevik, 2023)	Transteoretik model'e dayalı verilen online bireysel motivasyonel görüşmelerin gebelerde sigara bırakma davranışı üzerine etkisini incelemek.	Randomize kontrollü çalışma	Girişim grubu: 31, Kontrol grubu: 31, Toplam: 62 katılımcı	<ul style="list-style-type: none"> “Gebe Tanılama Formu”, “Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi”, “Davranış Değişimi Aşaması Tanılama Soru Formu”, “Öz-Etkililik-Yeterlilik Düzeyi Ölçeği”, “Karar Verme Dengesi Ölçeği”, “Sigara Bırakma Başarısı Öngörü Ölçeği”. 	Motivasyonel görüşmelerin sigara bırakmada olumlu bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Son izlemde deney grubundaki gebelerin %9,6'sının sigara bırakmayı düşünme aşamasında, %32,3'ünün hazırlık aşamasında, %58,1'inin harekete geçme aşamasında olduğu ve düşünmeme aşamasında hiçbir gebenin olmadığı belirlenmiştir.	Evet:11 Hayır:1 Belirsiz:1

Tablo 2. Motivasyonel Görüşme Tekniği Kullanılan Lisansüstü Tezlerin Özellikleri, Devamı

Yazar (yıl)	Amaç	Araştırma yöntemi	Örneklem hacmi	Veri toplama araçları	Sonuç	Kalite puanları
Hülya Kamalak 2023 (Kamalak, 2023)	Menopoz döneminde cinsel disfonksiyon yaşayan kadınlarla yapılan motivasyonel görüşmelerin cinsel yaşam kalitesi ve öz-yeterliğe etkisini belirlemek.	Randomize kontrollü çalışma	Girişim grubu: 82, Kontrol grubu: 82, Toplam: 164 katılımcı	<ul style="list-style-type: none"> “Kişisel Bilgi Formu”, “Arizona Cinsel Yaşantılar Ölçeği-Kadın Formu”, “Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği-Kadın Formu”, “Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeği”. 	Menopoz döneminde cinsel disfonksiyon yaşayan kadınlar üzerinde gerçekleştirilen bu araştırmada, motivasyonel görüşmelerin cinsel disfonksiyonu azalttığı, cinsel yaşam kalitesi ve öz-yeterliği ise artırdığı sonucuna varıldı.	Evet:9 Hayır:4 Belirsiz:0
Ebru Bekmezci 2023 (Bekmezci, 2023)	Motivasyonel görüşmeye dayalı emzirme eğitiminin, sezaryen sonrası primipar annelerin emzirme motivasyonuna, emzirme başarısına, emzirme öz-yeterlilik algısına ve sadece anne sütü verme süresine etkisini değerlendirmek.	Randomize kontrollü deneysel çalışma.	Girişim grubu: 40, Kontrol grubu: 40, Toplam: 80 katılımcı	<ul style="list-style-type: none"> “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Postpartum İzlem Formları”, “LATCH Emzirme Tanılama Ölçüm Aracı”, “Emzirme Öz-Yeterlilik Ölçeği Kısa Formu”, “Primipar Emzirme Motivasyon Ölçeği”. 	Motivasyonel görüşmeye dayalı emzirme eğitiminin annelerin emzirme öz yeterliliklerini, emzirme başarılarını, emzirmeye verdikleri değeri, emzirme öz etkililiklerini, emzirmeye verdikleri önemi ve emzirme sürecinde kendilerine duydukları güven-yeterlilik düzeylerini artırdığı ve sonuç olarak olumlu etkilediği belirlendi.	Evet:11 Hayır:1 Belirsiz:1

(*HPV-BÖ: HPV Bilgi Ölçeği, **HBMS-HPVV: HPV ve Aşılmasına İlişkin Sağlık İnanç Modeli Ölçeği)

TARTIŞMA

Motivasyonel görüşme, karar verme sürecinde bireyin özyeterlilik ve motivasyon düzeyini arttırmak için empati ve iş birliğine dayanan, danışan merkezli, motive edici davranış değişikliği geliştirmek, olası kararsızlığı çözmek, anlam sürecine rehberlik etmek için kullanılan kanıta dayalı güvenilir bir yöntemdir (Dicle, 2017; Rollnick, 2002). Motivasyonel görüşme tekniği ile ilgili lisansüstü tezlerinin dahil edildiği bu araştırma, farklı örneklem gruplarında, farklı tekniklerle motivasyonel görüşmeye dayalı verilen eğitimin etkinliğinin değerlendirildiği kadın hastalıkları ve doğum ve ebelik alanındaki çalışmaların bulguları incelenmiştir. Türkiye’de motivasyonel görüşme tekniğinin kullanıldığı doğum ve kadın hastalıkları hemşireliği alanında 9, ebelik alanında 3 olmak üzere toplam 12 lisansüstü tez çalışmasının olduğu belirlenmiştir. Çalışma kapsamına alınan yüksek lisans tezinin kök hücre nakli sonrası uygulanan motivasyonel görüşmenin hastalarda cinsel yaşantı üzerinde etkisi olduğu fakat cinsel öz yeterlik üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı saptanmıştır. Doktora tezlerinde daha çok menopozal dönemde yaşam kalitesi ve HPV algısı, gebelikte emzirmenin desteklenmesi, doğum korkusu, algısı ve öz yeterliği, doğum inancı, sigara kullanma durumu üzerinde motivasyonel görüşme seanslarının etkisi incelenmiştir.

Hemşirelik araştırmalarında kuram ve model kullanılması, deneyimler sonucu elde edilen bilginin; analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve kavramsallaştırılmasına katkı sağlayan kritik bir düşünme sürecidir (Dağcı, 2019). Kuramlar ve modeller hemşirelik araştırmalarında bir durum üzerinde etkili olan faktörleri geniş bir perspektiften görme ve analiz edilmesine katkı sağlamaktadır (Aydın ve Kukulcu 2020). Yapılan tez çalışmalarında model kullanımından yararlanıldığı görülmektedir. Ateşyan ve Güngörmüş (2021) çalışmasında sağlık inanç modeli temelli motivasyonel görüşme eğitiminin HPV algısı ve inancı üzerinde etkisini incelemiştir. Motivasyonel görüşme tekniği ile verilen eğitimin girişim grubundaki annelerin HPV aşısına ilişkin bilgi ve inanç üzerinde artırıcı etkisi olduğu, aşı yaptırmaya karar verilmesinde etkili olduğunu saptamıştır. Yaptıkları ölçümlerde gruplar arasında anlamlı farkın olduğu saptanmıştır (Ateşyan, 2021). Model kullanılan

bir başka araştırma Çevik ve Kocataş (2023) tarafından yapılmıştır. Yapılan çalışmada Transteoretik Model kullanılmış, web tabanlı motivasyonel görüşmelerin gebelerin sigara bırakma başarıları üzerinde pozitif etkiye sahip olduğunu belirlenmiştir (Çevik, 2023). Transteoretik Modelin kullanıldığı bir başka çalışma Çiçek Özdemir ve Şentürk Erenel (2022) tarafından üriner inkontinans sorunu yaşayan kadınlar üzerinde yürütülmüştür. Motivasyonel görüşme tekniğinden yararlanılarak verilen üriner inkontinans eğitim rehberine dayalı eğitimin, girişim grubundaki kadınlarda yaşam kalitesi ve kegel egzersizi uygulama oranları üzerinde anlamlı etkisi olduğu ancak üriner inkontinans sıklığı ve şiddeti üzerinde anlamlı etki oluşturmadığı belirlenmiştir (Çiçek Özdemir, 2022). Bu sonucun nedeninin, müdahalenin süresi ve araştırmada kontrol izlemlerin olmamasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Motivasyonel görüşmelerin emzirme üzerinde de önemli etkileri olduğu düşünülmektedir. Etkili emzirme postnatal dönemde yenidoğan gelişimi ve anne bebek bağının güçlenmesi için oldukça önemli olduğu bilinmektedir. Emzirme yenidoğanın sağlıklı büyümesine olan katkısı dışında, anne bebek ve aile içinde emosyonel ve sosyal yönden önemli bir etkileşim aracı olarak kabul edilmektedir (Şensoy ve Koçak 2021). Cangöl ve Hotun Şahin (2016) çalışmalarında gebelik süresince motivasyonel görüşme tekniği ile 4 seansta verilen emzirme eğitiminin, postnatal 2. gün, 6. hafta ve 4 .ayda emzirme oranı ve yenidoğan bakımı üzerindeki etkisini incelemiştir. Motivasyonel görüşme grubundaki annelerin büyük bölümü (%97,1), kontrol grubundaki annelerin ise %75,8’inin ilk yarım saat içinde bebeğini emzirdiği, kontrol grubundaki annelerin deney grubuna kıyasla bebeğine daha yüksek oranda ek mama (%69.7) verdiği saptanmıştır (Cangöl, 2016). Benzer şekilde Bekmezi ve Meram (2023) motivasyonel görüşmeye dayalı verilen emzirme eğitiminin sezaryen doğum yapan anneler üzerinde emzirme öz yeterlilik algısını değerlendirdikleri çalışmalarında deney grubundaki annelere 4 seanstan oluşan emzirme eğitimi uygulanmıştır. Kontrol grubundaki anneler ise rutin emzirme eğitimi almıştır. Çalışma sonucunda motivasyonel görüşmeye dayalı verilen eğitimin deney grubundaki annelerde emzirme öz yeterliliği algısı, emzirme başarısını,

emzirmeye verdikleri önemi olumlu yönde arttırdığı saptanmıştır (Bekmezci, 2023). Bu iki çalışma örneğinde de görüldüğü gibi motivasyonel görüşme tekniği ile verilen emzirme eğitimlerinin, rutin eğitimlere kıyasla emzirme başarısı üzerinde olumlu etkileri bulunmaktadır.

Günümüzde farklı eğitim teknikleri kullanılarak doğuma hazırlık eğitimleri verilmektedir (Çankaya ve Şimşek 2021). Literatürde farklı tekniklerle verilen doğum eğitiminin doğum korkusu, depresyon, anksiyete ve doğum öz yeterliği üzerindeki etkisini inceleyen çalışma örnekleri vardır (Akgün ve Boz 2019; Çankaya ve ark., 2021; İsbir ve ark., 2016). Calpbınici ve Yücel (2020) çalışmalarında primipar gebelere motivasyonel görüşme tekniği kullanarak verdikleri doğum eğitiminin doğum korkusu, öz yeterlik ve doğum şekli üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Dört oturumdan oluşan eğitimin gebelerin doğum korkusunu azalttığı, öz yeterliği arttırdığı ancak doğum şekli tercihi üzerinde etkisi olmadığını saptamıştır (Calpbınici, 2020). Yeşildağ Çelik ve Gölbaşı (2022) ise çalışmalarında, sağlık inanç modeline dayalı web tabanlı motivasyonel görüşme temelli doğuma hazırlık eğitiminin ilk gebeliği olan kadınlarda doğum korkusu ve doğum sürecine etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda girişim grubunda verilen eğitimin doğum korkusunu azalttığı, doğum öz yeterliği arttırdığı ve doğum sürecini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (Yeşildağ Çelik, 2022). Karakayalı Ay ve Aksoy Derya (2022) çalışmalarında motivasyonel görüşmelerin doğum inancı düşük olan ilk gebeliğini yaşayan kadınlarda eğitim sonrasında doğum inancı ve doğum şekli tercihleri üzerindeki etkisi incelemiş ve motivasyonel görüşmelerin doğum inancını arttırdığı ve sezaryen doğum oranını azalttığı belirlenmiştir (Karakayalı Ay, 2022). Barut ve Uçar (2021) ise travmatik doğum algısı olan gebeler üzerinde bir araştırma yürütmüş ve motivasyonel görüşmelerin kadınlarda travmatik doğum algısını azalttığı ve doğum özyeterliliğini artırdığını bildirmiştir (Barut, 2021). Bu çalışma örneklerinde de görüldüğü gibi motivasyonel görüşme tekniğinin travmatik doğum algısı ve doğum korkusunu azaltıcı ve doğum öz yeterliği ve doğum inancını artırıcı yönde olumlu etkileri bulunmaktadır.

Gebelik ve emzirme dönemi kadar menopozal dönemde kadın hayatında önemli yeri olan kritik

bir dönemdir. Menopozal dönemde hormonal değişikliklere bağlı olarak cinsel fonksiyon bozuklukları görülebilmektedir (Demirtaş, Fırat ve Sahin 2022; Tezce ve Beydağ 2021). Kamalak ve Aksoy Derya (2023) menopoz döneminde cinsel disfonksiyon yaşayan kadınlara dört oturumluk motivasyonel görüşme temelli eğitim vermiş ve cinsel yaşam kalitesi ile öz yeterlik düzeyini değerlendirmiştir. Çalışma sonucunda girişim grubunda motivasyonel görüşmelerin cinsel disfonksiyonu azalttığı, cinsel yaşam kalitesi ve öz yeterliği arttırdığını saptamıştır (Kamalak, 2023). Benzer şekilde Orhan ve Yağmur (2020) motivasyonel görüşmenin menopoz dönemindeki kadınlarda yaşam kalitesi ve sağlıklı yaşam biçimi davranışları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu saptamıştır (Orhan, 2020).

Tezlerde kullanılan motivasyonel görüşme tekniğinin araştırma sonucuna olan etkileri incelendiğinde; tüm çalışmalarda motivasyonel görüşme tekniğinin deney grubunda incelenen sonuca pozitif katkısı olduğu vurgulanmaktadır.

SONUÇ

Motivasyonel görüşme tekniği kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerin sayısında son yıllarda bir artış olduğu görülmektedir. Çalışmaların çoğunun doktora düzeyinde yapıldığı ve randomize kontrollü deneysel çalışma olduğu belirlenmiştir. Yapılan araştırmaların çoğunda motivasyonel görüşme tekniğine dayalı verilen eğitimin olumlu davranış değişikliğine katkı sağladığı belirlenmiştir. Çalışmalar kadınlarda doğum korkusunu azalttığı, emzirme öz yeterliğini arttırdığı, travmatik doğum algısı düzeyini düşürdüğü, menopozal dönemde cinsel sağlık, cinsel fonksiyon bozukluğu, HPV bilinç düzeyi ve sigara bırakma davranışı üzerinde olumlu sonuçlar sağlamaktadır.

Öneriler

Hemşirelik uygulamalarında ve danışmanlıkta motivasyonel görüşme tekniklerinden yararlanılması, hemşirelerin hizmet içi eğitimlerine bu tekniğin entegre edilmesi kadın sağlığının geliştirilmesine vereceği katkılardan dolayı önerilmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılığı Türkiye ulusal tez merkezi veri tabanında olan ve doğum ve kadın sağlığı hemşireliği ve ebelik anabilim dalında yapılan çalışmaların dahil edilmesidir.

Araştırmanın Etik Yönü/Ethics Committee

Approval: Literatür incelemesi yapılmış olup, kullanılan literatür, kaynaklar bölümünde gösterilmiştir

Hakem/Peer-review: Dış hakem değerlendirmesi.

Yazar Katkısı/Author Contributions:Fikir /kavram:SA, EŞ; Tasarım.; SA, EŞ; Danışmanlık: SA, EŞ; Analiz/Yorum: SA, EŞ; Kaynak tarama; SA, EŞ; Makalenin Yazımı: SA, EŞ; Eleştirel inceleme: EŞ;

Çıkar çatışması/Conflict of interest: Araştırmacılar herhangi bir çıkar çatışması belirtmemişlerdir.

KAYNAKLAR

- Akgün, M., ve Boz, İ. (2019). Doğum korkusu yönetiminde psikoegitimin yeri. *Journal of Academic Research in Nursing*, 5(2), 163-168.
- Ateşyan, Y. (2021). Sağlık inanç model temelli eğitim ve motivasyonel görüşmenin annelerin hpv aşısına ilişkin bilgi, inanç ve tutumlarına etkisi (Doktora tezi), Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Aydın, R., ve Kukulcu, K. (2020). The importance and process of using theory in nursing researches: Hemşirelik araştırmalarında kuram kullanımının önemi ve süreci. *Journal of Human Sciences*, 17(1), 389-403.
- Barut, S. (2021). Travmatik doğum algısı olan nulliparlarda motivasyonel görüşmelerin doğum algısı ve özyeterliliğine etkisi (Doktora tezi), İnönü Üniversitesi Malatya.
- Bekmezci, E. (2023). Motivasyonel görüşmeye dayalı emzirme eğitiminin sezaryen sonrası emzirme motivasyonuna, emzirme başarısına ve emzirme öz-yeterlilik algısına etkisi. (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Calpbinici, P. (2020). Primipar gebelere motivasyonel görüşme yöntemi ile verilen eğitim programının doğum korkusuna, doğumda öz-yeterliliğe ve doğum şekline etkisi: randomize

kontrollü çalışma (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Ankara.

- Cangöl, E. (2016). Emzirmeyi desteklemede gebelik boyunca sürdürülen motivasyonel görüşmelerin etkisi. (Doktora tezi), İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Ceylan, Ç., ve Kılıçarslan Törüner, E. (2020). Adölesanlarda sağlık davranışı değişikliğinde motivasyonel görüşmenin kullanılması: Sistemik Derleme. [Using motivational interviewing to health behavior change in adolescents: systematic review]. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2(1), 39-51.
- Çankaya, S., ve Şimşek, B. (2021). Effects of antenatal education on fear of birth, depression, anxiety, childbirth self-efficacy, and mode of delivery in primiparous pregnant women: A prospective randomized controlled study. *Clin Nurs Res*, 30(6), 818-829. doi:10.1177/1054773820916984
- Çevik, B. E. (2023). Transteoretik modele dayalı online motivasyonel görüşmelerin gebelerin sigara bırakma başarı öngörüsü, öz-etkililik-yeterlilik düzeyleri ve sigara bırakma davranışı üzerine etkisi (Doktora tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sivas.
- Çiçek Özdemir, S. (2022). Üriner inkontinansı olan kadınlara motivasyonel görüşmelerle desteklenmiş transteoretik (değişim) model'e dayalı verilen eğitimin etkinliğinin değerlendirilmesi (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Ankara.
- Dağcı, M. (2019). Türkiye'de 2008-2018 yılları arasında model ve kuram kullanılmış hemşirelik araştırmaları: Sistemik inceleme. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*(9), 929-943.
- Demirtaş, F. A., Fırat, B., ve Sahin, N. (2022). Menopoz ve cinsel yaşam: Sistemik derleme. *Androloji Bülteni (Andrology Bulletin)*, 24(2).
- Dicle, A. N. (2017). Motivasyonel görüşme: öğeler, ilke ve yöntemler. *International Journal Of Social Humanities Sciences Research*, 4(15), 2043-2053.
- Dikbiyık Boz, G. (2019). Kök hücre nakli sonrası uygulanan motivasyonel görüşmenin cinsel yaşantı, cinsel öz-bilinç ve cinsel öz yeterliğe etkisi. (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul.
- Erat, A., ve Ceyhan, Ö. (2020). Motivasyonel görüşme ile değişime hazırlanma. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 7(1), 58-63.
- İsbir, G. G., İnci, F., Önal, H., ve Yıldız, P. D. (2016). The effects of antenatal education on fear of childbirth, maternal self-efficacy and post-traumatic stress disorder (PTSD) symptoms

- following childbirth: an experimental study. *Applied nursing research*, 32, 227-232.
- Joanna Briggs Institute. (2017). Checklist for Randomized Controlled Trials. Retrieved from https://jbi.global/sites/default/files/2019-05/JBI_RCTs_Appraisal_tool2017_0.pdf
- Kamalak, H. (2023). Menopoz döneminde cinsel disfonksiyon yaşayan kadınlarla yapılan motivasyonel görüşmelerin cinsel yaşam kalitesi ve öz-yeterliliğe etkisi. (Doktora tezi), İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Karakayalı Ay, Ç. (2022). Normal doğum inancı düşük olan primipar gebelere yapılan motivasyonel görüşmelerin medikal ve doğal doğum inancına etkisi. (Doktora tezi), İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Kızılırmak, M., ve Demir, S. (2018). Motivasyonel görüşme ve hemşirelikte kullanımı. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(4), 103-109.
- Orhan, İ. (2020). Menopozal kadınlara uygulanan motivasyonel görüşmenin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına ve yaşam kalitesine etkisi. (Doktora tezi), İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Ozdemir, N. K., ve Aydın, G. (2022). Brief motivational interviewing training for teachers providing career services in Turkey: A pilot study. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 22(1), 263-280.
- Ögel, K., ve Şimşek, M. (2021). Motivasyonel görüşme tekniği: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Rollnick, S. (2002). *Motivational interviewing: preparing people for change*: Guilford Press.
- Şensoy, F., ve Koçak, D. Y. (2021). Emzirme danışmanlığında güncel yaklaşımlar. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 427-435.
- Tezce, M. A., ve Beydağ, K. D. (2021). Menopozdaki kadınların menopoza bakış açısı ve cinsel yaşam kalitesi. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 31(1), 175-186.
- Yeşildağ Çelik, B. (2022). Sağlık inanç modeline dayalı geliştirilen ve motivasyonel görüşme ile desteklenen web tabanlı doğum eylemine hazırlık programının primigravida kadınlarda doğum korkusu, doğum öz yeterliliği ve doğum süreci üzerine etkisi (Doktora Tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sivas.
- Yücesoy, H., ve Erbil, N. (2023). Türkiye’de gebelere verilen web tabanlı sağlık eğitimleriyle ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 9(3), 111-121.